

Anàlisi i Gestió d'Espais Naturals

2015/2016

Codi: 43054

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313784 Estudis Interdisciplinaris en Sostenibilitat Ambiental, Econòmica i Social	OT	0	1

Professor de contacte

Nom: Martí Boada Juncà

Correu electrònic: Marti.Boada@uab.cat

Equip docent

Carles Barriocanal

Sonia Sánchez Mateo

Roser Maneja Zaragoza

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Equip docent extern a la UAB

Salvador Carranza

Prerequisits

Los estudiantes tendrán que tener conocimientos en ciencias ambientales y capacidad para poder seguir las clases en inglés y español.

Objectius

El paisaje como expresion de historia natural e historia social.

Estructura y dinámica de los principales biomas, dimension soci ecológica.

Metodología de aproximación a la comprensión y análisis de algunos ejemplos en Latinoamérica, Europa y región Mediterránea.

El módulo ofrece una perspectiva histórica sobre los orígenes de la conservación y de los Espacios Naturales Protegidos (ENP), así como de las figuras legislativas de protección existentes.

Se estudiarán las herramientas de gestión de los ENP y de seguimiento y conservación de la biodiversidad (in-situ i ex-situ), en el contexto del cambio global y de sus implicaciones socioecológicas.

Se revisarán los criterios y las herramientas analíticas y legales para la diagnosis, evaluación de los servicios ambientales y gestión de los ENP, concretamente en el caso de las Reservas de la Biosfera, Biodiversidad urbana (la ciudad com socioecosistema).

Se trabajarán algunas estrategias de educación y comunicación ambiental, de participación y de conservación comunitaria vinculadas a los ENP, a partir de la exposición de diferentes casos prácticos.

Competències

- Analitzar el funcionament del planeta a escala global per comprendre i interpretar els canvis ambientals a escala global i local.
- Aplicar els coneixements d'enginyeria ambiental a la depuració i al tractaments de la contaminació de diferents ambients.
- Buscar informació en la literatura científica fent servir els canals apropiats i integrar aquesta informació per plantejar projectes de recerca en ciències ambientals.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats
- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca
- Treballar en un context internacional i multidisciplinari

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar coneixements sobre el rol dels microorganismes en els processos de biodegradació, el seu paper com bioindicadors i el seu potencial en la implantació de tecnologies netes.
2. Buscar informació en la literatura científica fent servir els canals apropiats i integrar aquesta informació per plantejar projectes de recerca en ciències ambientals.
3. Desenvolupar i aplicar els coneixements i les habilitats adquirides en casos reals concrets.
4. Diferenciar biodegradació, degradació, mineralització i altres conceptes que hi estan relacionats.
5. Identificar els factors que determinen l'eficàcia d'un procés de biodegradació.
6. Interpretar els models actuals d'espais naturals protegits amb casos locals i mundials, tant marins com terrestres.
7. Proposar l'estratègia de biodegradació més adequada en funció del tipus de contaminant i de la fase o les fases en què es trobi.
8. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
9. Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats
10. Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis
11. Sintetitzar i interpretar, de manera lògica i raonada, la informació procedent dels estudis de biodegradabilitat o de biologia molecular.
12. Situar i analitzar les grans regions biogeogràfiques i la seva situació quant a la conservació de la biodiversitat.
13. Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca
14. Treballar en un context internacional i multidisciplinari
15. Valorar l'impacte humà en zones costaneres i la funció de les reserves naturals marines, tant les costaneres com les oceàniques, en la preservació de la biodiversitat i la capacitat de generar biomassa.

Continguts

1. Orígenes històrics de la conservació y de los Espacios Naturales Protegidos (ENP)

2. El paisaje una expresion hibrida de natura y cultura. Caracterizacion de las princiupales manifestaciones paisajísticas a nivel de grandes biomas planetarios y a escala local.
3. Algunos Ejemplos de la Antártida a la Mediterránea.
4. Áreas protegidas y figuras de protección. Caracterización y modelos de gestión.
 - 4.1. Parques Naturales
 - 4.2. Parques Nacionales
 - 4.3. Reservas de la Biosfera
5. Bosques y biodiversidad. Caracterización y gestión.
6. Programas de evaluación de los ENP. El caso de las Reservas de la Biosfera
7. Análisis socioecológico del cambio global en ENP
8. Caso práctico: seguimiento de indicadores socioecológicos en cuencas fluviales mediterráneas
9. Evaluación de servicios ambientales
10. Participación, educación ambiental, comunicación y conservación comunitaria
11. Conservación *ex-situ*. Los casos del tritón del Montseny (*Calotriton arnoldi*) y el ferreret (*Alytes muletensis*)
12. El turismo en ENP
13. Salida de campo

Metodologia

Clases magistrales/expositivas

Clases de resolución de problemas/casos/ejercicios

Prácticas de aula

Participación activa en el aula

Salida de campo

Elaboración de informes/trabajos

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presentacions teòriques	30	1,2	7, 9
Tipus: Supervisades			
Presentacions orals de treballs	20	0,8	3, 5, 9, 10
Tipus: Autònomes			

Lectures	40	1,6	4, 10
Preparació de les presentacions i dels informes	40	1,6	1, 2, 9

Avaluació

La nota serà el resultat de la assistència y la participació activa en el aula (20%), la entrega de informes/trabajos (40%) y la presentació oral de trabajos (40%).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Entrega d'informes/treballs	40%	14	0,56	2, 3, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14
Participació activa a classe	20%	4	0,16	2, 8, 9, 10, 11
Presentacion oral de treballs	40%	2	0,08	2, 3, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15

Bibliografia

Badia, A.; Otero, I; Maneja, R; Estany, G; Boada, M. (2008). Canvi global i paisatge a la Costa del Tet-Mont-rodon (Matadepera, Vallès Occidental). Analitzar el passat per planificar el futur (1956-2006). Documents d'Anàlisi Geogràfica 52, 2008 (31-48).

Boada, M.; Sánchez, S.; Maneja, R.; Varga, D. (2011): Diseño de indicadores para la evaluación de los servicios ambientales ofrecidos en la Reserva de la Biosfera del Montseny, 43-63, a M. Onaindía (Ed.): *Servicios Ambientales en Reservas de la Biosfera Españolas. Organismo Autónomo de Parques Nacionales. Ministerio de Medio Ambiente. UNESCO. Red Española de Reservas de la Biosfera. NIPO: 781-10-040-5.*

Boada, M.; Sánchez, S.; Pujantell, J.; Varga, D. (2010): Manifestaciones del cambio global: indicadores socioecológicos en la Reserva de la Biosfera del Montseny, a Araya, P. i Clüsener-Godt, M. (eds.): *Reservas de la Biosfera. Su contribución a la provisión de servicios de los ecosistemas*. UNESCO. 161-178. ISBN: 978-956-332-417-4.

Boada, M., Mayo, S. i Maneja, R. (coords.) (2008): *Els sistemes socioecològics de la conca de la Tordera*. Barcelona: Institució Catalana d'Història Natural. 345-374. ISBN: 978-84-7283-983-0.

Boada, M.; Boada, A.; Sánchez, S. (2005): *Els fruits silvestres. Ecologia i cultura*. Barcelona: Cercle de lectors. 218 pàgines.

Boada, M.; Saurí, D. (2002): *El canvi global*. Barcelona: Editorial Rubes.

Boada, M. (2002): *El Montseny. Cinquanta anys d'evolució dels paisatges*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Boada, M. (2001): *Manifestacions del canvi ambiental global al Montseny*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona. Tesis Doctoral.

Boada, M.; Rosell, C. (1989): Bibliografia del Montseny, en AIXA, 3.

Broncano, M.J.; Vilà, M.; Boada, M. (2005): Evidence of Pseudotsuga menziesii naturalization in montane Mediterranean forests, en *Forest Ecology and Management*, 211:257-263.

Gómez, F.J.; Boada, M.; Sánchez, S. (2008): Análisis de los procesos de cambio global: el caso del robledal de Ridaura (Parque Natural del Montseny, Barcelona), en *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*, 47:125-141.

Maneja-Zaragoza, R.; Varga Linde, D.; Boada Juncà, M. (2013). Drawing Analysis: Tools for Understanding Children's Perceptions of Community Conservation (159-170), a L. Porter-Bolland et al. (eds.), *Community Action for Conservation: Mexican Experiences*, Springer Science+Business Media New York 2013.

Maneja R., Boada M., Barrera-Bassols, N. i McCall, M. (2008). Percepciones socioambientales infantiles y adolescentes. Propuestas de educación ambiental. La Huacana (Michoacán, México). Utopía y Praxis Latinoamericana. Revista Internacional de Filosofía Iberoamericana y Teoría Social. Venezuela. Año 14. No44. Pp. 39-51.

Onaindia, M. (2009): *Informe sobre el diseño metodológico genérico para la evaluación de los servicios medioambientales ofrecidos por las reservas de la Biosfera*. Leioa: Universidad del País Vasco. Documento inédito.

Peñuelas, J.; Boada, M. (2003): A global change-induced biome shift in the Montseny mountains (NE Spain), en *Global Change Biology*, 9:131-140.

Sánchez, S; Boada, M. (2008): *Anàlisi dels efectes del canvi d'usos i cobertes del sòl sobre els cabals superficials a la vall de Santa Fe (1959-2001)*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona. Informe inédito.

Turner, B.L.; et al. (1995): *Global land use change. A perspective from the Columbian Encounter*. Madrid: CSIC.

DIBAb (2010): Diputació de Barcelona. Xarxa de Parcs Naturals. <http://www.diba.es>

DMAH (2008): Generalitat de Catalunya. <http://mediambient.gencat.net>